

Yesu ya Nazarete

Mwana na Mpate ya Nzambe

Yesu ya Nazarete “Moto oyo auti epai ya Nzambe”

Ekomamaki na Randolph Dunn

Mokapo 1 .

Bisakweli mpe Batatoli ya miso.

Ezali na bisakweli ya Kondimana ya Kala koleka ntuku motoba oyo elobeli Yesu oyo nyonso ekokisamaki. Bisakweli oyo etali eleko mobimba ya Kondimana ya Kala kobanda na Genese mpe kosuka na Malaki. Mabaku ya ntuku mibale na mitano kati na yango kosalema eleki 1 na kati ya nkóto moko ya bamiliare.

Ezali na bisakweli mingi oyo etali Yesu na Kondimana ya Kala kasi nini ezalaki makoki ya kosala kaka 25 bisakweli na ntina ya moto oyo asengelaki kobotama mibu mingi sima mpe kozala na bisakweli oyo ekokisama?

Monganga Hawley O. Taylor apesi eyano oyo: “Na ntina na makambo oyo ya makambo oyo esakolamaki mpo na Masiya ya Yisalaele oyo asengelaki koya, mabaku ya kokokisama na yango epai na moto moko ekozala libaku moko kati na bamiliare nkóto.”

Yesu ayaki mpo na kokokisa mobeko mpe basakoli. Kondimana ya Kala ekomaki esakweli mpe bakomi ya Kondimana ya Sika balakisi polele kokokisama na yango. Oyo ezali kaka moko ya bilembeteli oyo emonisi ete Yesu azalaki oyo Ye alobaki ete azali, Nzambe na lolenge ya Yesu ya Nazarete.

Yesu alobaki bongo.

"Tata oyo atindaki ngai ye moko atatoli mpo na ngai. Boyokaki mongongo na ye te mpe bomoni lolenge na ye te, mpe liloba na ye efandi kati na bino te, mpo bondimi oyo atindaki te. Bozali koyekola Makomami na molende mpo bokanisaka ete na nzela na yango bozali na bomoi ya seko. Wana ezali Makomi [Kondimana ya Kala] oyo ezali kotatola mpo na ngai".

Ntoma Petelo alobaki bongo.

Baklisto balataka nkombo ya Klisto mpo ete Klisto azali Nkolo na bango, Moteyi, Motambwisi, Mobikisi, Mosikoli, Ndakisa, Nganga Monene, Elikya, Mbeka mpo na lisumu, mpe mingi, mingi koleka. Moboko ya makasi lokola libanga mpo na kondima na biso ezali bosolo ya boyamboli ya Petelo - “Yo ozali Klisto, Mwana ya Nzambe na bomoi”. Yesu azali mpenza mpe Biblia ezali solo. Nyonso oyo esengeli koyeba na ntina na Yesu ezali na Biblia. Lisolo nyonso ya bato ebalukaka zingazinga na Ye. Yesu azali moto ya ntina mingi na drame ya bato. Ezali likambo ya kokamwa te ete lisolo ya mokili ekabolami na biteni mibale ya ntango: liboso ya Klisto mpe nsima ya Klisto.

Ntoma Yoane akomaki.

“Na ebandeli Liloba ezalaki, mpe Liloba azalaki elongo na Nzambe, mpe Liloba azalaki Nzambe. Azalaki elongo na Nzambe na ebandeli. Na nzela na ye biloko nyonso bizalisamaki, kozanga ye, eloko moko te esalemi oyo esalemi. Kati na ye bomoi ezalaki, mpe bomoi yango

ezalaki pole ya bato. Mwindi engengaka na molili, kasi molili esosolaki yango te. Moto moko ayaki oyo atindamaki uta na Nzambe, nkombo na ye ezalaki Yoane. Ayaki lokola motatoli mpo na kotatola na ntina na yango pole mpo ete na nzela na ye bato banso bakoka kondima ya Nzambe - bana oyo babotami na libota ya bomoto te, to na mokano ya moto to na mokano ya mobali, kasi babotami na Nzambe ».

«Liloba akomi mosuni mpe afandi na kati na biso. Tomoni nkembo na ye, nkembo ya Moko se moko, oyo awutaki epai ya Tata, atondi na ngolu mpe na bosolo ».

Yoane Mobatisi asakolaki ete Yesu azali Monene.

“Ye [Yoane] azali koganga, kolobaka ete: ‘Oyo nde ye oyo nalobaki mpo na ye: Ye oyo akoya nsima na ngai aleki ngai mpo azalaki liboso na ngai.’ Uta na botondi ya ngolu na ye, biso banso tozwi lipamboli moko nsima na mosusu Mpo ete ngolu mpe bosolo epesamaki na nzela ya Yesu Klisto, kasi Nzambe Moko, oyo azali pembeni ya Tata, ayebisi ye”.

“Yesu atalaki epai ya likoló mpe abondelaki Tata, tango ekoki. Pesá Mwana na yo nkembo, mpo Mwana na yo akumisa yo. Mpo opesaki Ye bokonzi likolo ya bato nyonso mpo ete apesa bomoi ya seko na baoyo nyonso opesi ye. Bomoi ya seko oyo ezali: mpo báyebe yo, Nzambe se moko ya solo, mpe Yesu Klisto, oyo otindaki. Namemeli yo nkembo na mabele na kosilisa mosala oyo opesaki ngai nasala. Mpe sikawa, Tata, kumisa ngai na miso na yo na nkembo oyo nazalaki na yango elongo na yo yambo mokili ebanda ».

Yesu ayanolaki Pilato ete: “Mokonzi ya Loma.”

“Na nsima, Pilato azongaki na kati ya ndako ya mokonzi, abengaki Yesu, mpe atunaki ye ete: ‘Ozali mokonzi ya Bayuda?’ Yesu atunaki ye boye: ‘Yango ezali likanisi na yo moko, to bato mosusu basololaki na yo mpo na ngai?’ “Nazali Moyuda?’ Pilato ayanolaki. ‘Ezalaki bato na yo mpe banganga-nzambe minene na yo nde bapesaki yo epai na ngai. Ezali nini osali?’ Yesu alobaki ete, ‘Bokonzi na ngai ezali ya mokili oyo te. Soki ezalaki bongo, basaleli na ngai balingaki kobunda mpo Bayuda bákanga ngai te. Kasi sikoyo bokonzi na ngai euti na esika mosusu.’ ‘Bongo ozali mokonzi!’ alobaki Pilate. Yesu ayanolaki ete, ‘Olobi solo ete nazali mokonzi. Kutu, mpo na ntina oyo, nabotamaki, mpe mpo na yango nayaki na mokili, mpo na kotatola solo. Moto nyonso oyo azali na ngámbo ya solo ayokaka ngai.’ ‘Solo ezali nini?’ “Pilato atunaki”.

Bayuda basengaki.

“Tozali na mobeko, mpe na kolanda mobeko yango, asengeli kokufa, mpamba te alobaki ete azali Mwana ya Nzambe. Ntango Pilato ayokaki yango, abangaki lisusu mingi, mpe azongaki na kati ya ndako ya mokonzi: ‘Owuti wapi?’ atunaki Yesu, kasi Yesu apesaki ye eyano te: ‘Oboyi koloba na ngai?’ Pilato alobaki ete: ‘Oyebi te ete nazali na nguya ya kosikola yo to ya kobaka yo na ekulusu?’ Yesu ayanolaki ete, ‘Olingaki kozala na nguya te likolo na ngai soki epesamaki na yo uta likolo te Yango wana, oyo apesi ngai na maboko na yo azali na ngambo ya lisumu monene koleka”.

Mokube oyo autaki na Éthiopie andimaki.

“Mpe ayanolaki mpe alobaki ete, ‘Nandimi ete Yesu Klisto azali Mwana ya Nzambe”.

Na mokuse. Mikapo yango mpe mikapo mosusu mingi emonisi polele ete Yesu, .

- a) azalaki Nzambe oyo na nzela na ye biloko nyonso bikelamaki.
- b) amikitisaki mpo na koya na mabele na lolenge ya moto.
- c) akomaki mbeka ya kokoka mpo na lisumu.

« Nyonso oyo esalemaki ete moto nyonso oyo ayambaki ye, baye bandimaki nkombo na ye, apesaki lotomo ya kokoma bana ya Nzambe - bana oyo babotami na libota ya bomoto te, to mpe na mokano ya moto to na mokano ya mobali, kasi babotami na Nzambe ».

Mituna

1. Bisakweli oyo ezali kokokisama na boumeli ya bambula moke mpenza epai ya moto moko na basakoli mingi ya ndenge na ndenge koleka bankama ya bambula liboso ezali:
 - a. ____ Ekoki kokanisama te
 - b. ____ Ezali ya kotyela motema te
 - c. ____ Ezali kondimisa esakweli
2. Bato oyo bamonaki na miso na Kondimana ya Sika bazalaki na makambo mingi te ya koloba mpo na Yesu kozala Mwana ya Nzambe.
 - T. ____ F. ____ Ezali ndenge moko na .
3. Kaka Petelo nde andimaki na miso ya bato nyonso ete Yesu azali Mwana ya Nzambe.
 - T. ____ F. ____ .
4. Mpo na nini Nzambe apesaki Yesu bokonzi nyonso?
 - a. ____ Mpo na kokokisa boyengebene nyonso
 - b. ____ Pesa bomoi ya seko na baye bazali kotosa mitindo na Ye
 - c. ____ Tika Ye azala na bomoi ya masumu te
5. Na makambo oyo elandi, oyo wapi maloba oyo elobeli Yesu ezali solo?
 - a. ____ Nyonso esalemaki na Yesu, Nzambe, Mwana
 - b. ____ Yesu amikitisaki po aya na mabele lokola moto
 - c. ____ Yesu akomaki mbeka ya kokoka mpo na lisumu
 - d. ____ Nyonso oyo tolobeli awa na likoló
 - e. ____ a mpe c

Mokapo 2 .

Oyo bakomi ya mokili balobi mpo na Yesu.

Atako maloba ya Biblia ezali elembeteli oyo emonisi ete Yesu azalaki moto ya solo, ezali mpe na bilembeteli mingi oyo bizali na libándá ya Biblia oyo bindimisi ete Yesu azalaki moto ya lisolo ya bato, kaka ndenge Biblia emonisi ye. Mikanda oyo elandi oyo euti na libándá ya bato mosusu ya kala oyo bayekolaka makambo ya kala oyo bazalaki baklisto te esali elongo na maloba ya Biblia oyo elobeli Yesu:

Thallus, moto ya mayele na makambo ya kala oyo abotamaki na Mosamalia mpe afandaki mpe

asalaki na Loma pene na mobu 52 nsima ya liwa ya Klisto, atángaki maloba na Julius Africanus, moklisto moko ya mayele na makambo ya ntango na nsuka ya ekeke ya mibale.¹ "Thallus, na buku ya misato ya masolo na ye, alimboli mosika molili oyo lokola éclipse ya moi." Africanus alobaki ete aboyaki lapolo yango mpe alobaki ete éclipse ya moi ekoki kosalema te na ntango ya sanza mobimba, ndenge ezalaki ntango Yesu akufaki na ntango ya Elekeli. Nguya ya kolobela Thallus ezali ete makambo ya liwa ya Yesu eyebanaki mpe elobelamaki na Ville Impériale banda na katikati ya ekeke ya liboso. Likambo ya kobaka Yesu na ekulusu esengeli koyebana malamumu mpenza na ntango wana, kino na meko oyo bato oyo bandimaki te lokola Thallus bakanisaki ete esengeli kolimbola likambo ya molili lokola likambo oyo esalemaka na bozalisi. ... Likambo ya kokamwa, milende ya Thallus ebongwanaki na molongo monene ya bilembeteli ya mambi ya kala mpo na Yesu mpe mpo na bondimi ya lisolo ya Marko na ntina ya molili na liwa na ye." 2

"Maniskri moko oyo ezali na Musée britannique ebateli makomi ya mokanda oyo Mosiria moko na nkombo Mara Bar-Sérapion atindelaki mwana na ye. Tata yango amonisaki bozoba ya konyokola bato ya mayele lokola Socrate, Pythagore, mpe mokonzi ya mayele ya Bayuda, oyo lisolo ya lisolo yango emonisi polele ete ezalaki Yesu. Nzala mpe bolzi eyaki likoló na bango lokola etumbu mpo na mbeba na bango. Litomba nini mibali ya Samos bazwaki na kotumba Pythagore? Na mwa ntango moke mabele na bango ezipamaki na zelo. Bayuda bazwaki litomba nini ntango babomaki mokonzi na bango? Ezalaki kaka nsima na yango nde bokonzi na bango elongolamaki. Nzambe azongisaki mabe na bosembo nyonso bato wana misato ya bwanya: bato ya Atene bakufaki na nzala; bato ya Samie bazindisamaki na mai monene; Bayuda, oyo babebisamaki mpe babenganaki bango na mokili na bango, bazalaki kofanda na kopalangana mpenza. ... Mokonzi ya mayele akufaki te mpo na bolamu; azalaki na bomoi na mateya oyo Ye apesaki". 3

Cornelius Tacite, oyo azali na mbula 19, Moto moko ya mayele na makambo ya kala ya Loma oyo azalaki na bomoi kobanda soki na mobu 50 T.B. tii na mobu 100 T.B., akomaki na ntina na móto ya Néron. "Na yango, mpo na kolongola lapolo, Néron akangaki ngambo mpe asali minyoko ya kitoko mingi na kelasi moko oyo bayinamaki mpo na makambo na bango ya nsóni, oyo bato babengaka bakristu. Christus, oyo nkombo yango eutaki epai na ye, azwaki etumbu ya kolekisa ndelo na boyangeli ya Tibérie na maboko ya moko ya ba procureurs na biso, Pontius Pilatus". 4. Ezali na ntina mingi

Plinius Secundus, oyo azali na mbula 19. Gouverneur moko ya Roma, wtote na 112 AD na Ampereur Trajan "Bazalaki na momesano ya kokutana na mokolo moko boye oyo etiamaki liboso ete pole ezala, tango bazalaki koyemba loyembo na Klisto lokola Nzambe mpe bamikangaki na ndai ya lokumu mpo na kosala mosala moko ya mabe te ... sima na yango ezalaki momesano na bango ya kokabwana, mpe na nsima kokutana lisusu mpo na kolia bilei, kasi bilei ya lolenge moko ya momesano".⁵

Seuton, 1999. Moto moko oyo ayekolaka makambo ya kala mpe mosali ya ndako ya mokonzi na ntango ya boyangeli ya Adrien, akomaki soki na mobu 120 nsima ya Klisto na buku Bomoi ya Claude. "Lokola Bayuda bazalaki kosala mobulu ntango nyonso na botindiki ya Kresto, Klaude abenganaki bango na Loma." 6 Edward C. Wharton alobi na sima "Ntina ya lokumu ya citatio oyo ezali mpo na likambo oyo ete Luka, pene na mibu ntuku motoba liboso, akomaki likambo oyo kaka

lokola ntina ya ntoma Paulo kokangama na babalani moko ya Bayuda baklisto na nkombo Aquila mpe Priscilla. Lisusu, kolobelama ya Klisto na contexte ya masolo ya kala emonanaka na mikanda oyo ezali libanda ya Biblia." 7. Ezali na ntina te

Josèphe azali na likambo moko ya kosepelisa oyo amonaki. "Ebele na ntango oyo, Yesu, moto ya mayele, soki tobengi ye moto; mpo azalaki mosali ya misala ya kokamwa, molakisi ya bato oyo bayambaka bosolo na esengo. Alongaki Bayuda mingi mpe lisusu Bagreke mingi. Moto oyo azalaki Masiya. Mpe ntango Pilato akatelaki ye ekulusu na botindiki ya bakambi na biso moko, baoyo balingaki ye uta na ebandeli balingaki ye te." tika na mokolo ya misato na bomoi, lokola basakoli basakolaki, mpe alobaki makambo mosusu mingi ya kokamwa mpo na ye Mpe ata sikawa loposo ya bakristu, oyo bapesaki nkombo na ye boye, ekufi naino te." 8. Ezali na ntina te

Citation oyo elandi ya F. F. Bruce ezo résumer likambo oyo très clairement. "Ezala nini mosusu ekoki kokanisama mpo na bilembeteli oyo euti na bakomi ya liboso ya Bayuda mpe ya bapakanu yango ezali ata moke te kotya, mpo na baoyo baboyaka litatoli ya makomi ya boklisto, ezaleli ya lisolo ya Yesu ye moko. Bakomi mosusu bakoki kosakana na makanisi ya 'lisapo ya Klisto,' kasi basalaka yango te na ntina na bilembeteli ya mambi ya kala. Bozali ya lisolo ya Klisto ezali lokola axiomatique [liloba oyo ezali komonana ye moko] mpo na mokomi ya mambi ya kala oyo azali na koponapona te lokola." historicité ya Jules César Ezali bongo tebato ya mayele na makambo ya kala oyo bazali kopalanganisa makanisi ya 'lisapo ya Klisto'." 9. Ezali na ntina te

Mituna

1. Lisoló ya Matai mpo na kobaka Yesu na ekulusu endimami na Thallus kozongela maloba ya Julius Africinus.
T. _____ F. _____ .
2. Moloma moko ya mayele na makambo ya kala, Cornelius Tacite, akomaki ete Klisto "azwaki etumbu oyo eleki ndelo."
T. _____ F. _____ Ezali ndenge moko na .
3. Bakomi oyo bazali baklisto te bapesaka bilembeteli oyo ezali libanda ya Biblia oyo ezali kondimisa lisolo ya Biblia ete moto moko oyo azalaki na nguya oyo ezalaki ya momeseno te azalaki kofanda na Galilai/Yudea.
T. _____ F. _____ .
4. Moloma te kaka, Moyuda mokomi ya mambi ya kala andimi lisolo ya Biblia oyo elobaka ete Ponse Pilato abakamaki Yesu na ekulusu.
T. _____ F. _____ .
5. Josèphe amonaki na mikanda na ye ete Pilate apesaki Yesu etumbu ete bábaka ye na ekulusu mpe ete Yesu abimelaki bayekoli na ye mikolo misato na nsima, .
T. _____ F. _____ .

1. F. F. Bruce², Mikanda ya Kondimana ya Sika, Eerdmens, lok. 113. Ezali na ntina mingi.
2. Edward C. Wharton, Boklisto: Likambo ya polele ya lisolo ya bato Howard lok. 7. Ezali na ntina te.

3. British Museum Syriac Mss., F. F. Bruce, Yesu mpe ebandeli ya boklisto libanda ya Kondimana ya Sika, lok. 31. Ezali na ntina te.
4. Ba Annals mpe masolo ya kala, 15:44. Euti na Mikanda minene ya Britannica, Vol. 15, lok. 168. Ezali na ntina te.
5. Mikanda, 10:96.
6. Bomo ya Klaudio, 25:4
7. Edward C. Wharton, Boklisto: Likambo ya polele ya lisolo ya bato, Howard lok. 11. Ezali na ntina te.
8. Biloko ya kala, 18,3. 3. Ezali na ntina mingi.
9. F. F. Bruce, Mikanda ya Kondimana ya Sika. P. 119. Nyonso oyo tolobeli awa na likoló etángamaki na Edward C. Wharton na buku na ye Christianity: A Clear Case of History

Mokapo 3 .

Bomo ya Yesu na ebandeli.

Nzambe na nzela ya profeta Yisaya alobaki, "Nkolo ye moko akopesa bino elembo: Ngõndõ akozala na zemi mpe akobota mwana mobali, mpe akobenga ye Emanuel”.

Na nsima, Nzambe atindaki anzelu Gabriele na Nazarete, mboka moko na Galilai, epai ya ngõndõ moko oyo alakamaki ete akobala mobali moko na nkombo Yozefe, mokitani ya Davidi. Nkombo ya ngõndõ yango ezalaki Maria. Anzelu akendaki epai na ye mpe alobaki ete: “Mbote, yo oyo ozali na boboto mingi! Nkolo azali elongo na yo.”

Mama na ye Maria alakamaki ete akobala Yozefe, kasi yambo bakutana, bamonaki ete azali na zemi na nzela ya Molimo Mosantu. Lokola Yozefe mobali na ye azalaki moyengebene mpe alingaki te kotya ye nsõni na miso ya bato nyonso, azalaki na makanisi ya koboma libala na ye na kimya. Kasi nsima ya kokanisa likambo oyo, anzelu moko ya Nkolo abimelaki ye na ndoto mpe alobaki ete: "Yozefe mwana ya Davidi, kobanga te komema Maria na ndako lokola mwasi na yo, mpo ete oyo ezwi zemi epai na ye euti na Molimo Mosantu. Ye akobota mwana mobali, mpe osengeli kopesa ye nkombo Yesu mpo akobikisa bato na ye na masumu na bango."

Nyonso wana esalemaki mpo na kokokisa maye Nkolo alobaki na nzela ya profeta : « Ngõndõ akozala na zemi mpe akobota mwana mobali, mpe bakobenga ye Emanuel» - elingi koloba, Nzambe elongo na biso.

Mbotama ya Yesu.

Na mikolo wana Kaisala Auguste abimisaki mobeko moko ete esengeli kotánga bato ya mokili mobimba ya Loma. Yango ezalaki botangi ya bato ya liboso oyo esalemaki ntango Quirinius azalaki guvernere ya Siri. Mpe moto nyonso akendaki na mboka na ye mpo na kokomisa nkombo. Bongo, Yozefe mpe amataki uta na mboka Nazarete na Galile kino na Yudea, na Beteleme mboka ya Davidi, mpo azalaki moto ya ndako mpe molongo ya Davidi. Akendaki kuna mpo na kokomisa nkombo epai ya Maria, oyo balakaki ye ete akobala ye mpe azalaki kozela mwana. Ntango bazalaki wana, ntango ekokaki mpo na kobota mwana, mpe abotaki mwana na ye ya liboso, mwana

mobali. Azingaki ye na bilamba mpe atyaki ye na elyelo ya bibwele mpo esika ezalaki te mpo na bango na ndako ya bapaya.

Kokima Bango Na Ezipito.

Nsima ya kobotama ya Yesu na Beteleme na Yudea, na ntango ya Mokonzi Erode, Bamaji [bato ya mayele NKJV] oyo bautaki na esti bayaki na Yelusaleme mpe batunaki ete, 'Moto oyo abotami mokonzi ya Bayuda azali wapi? Tomoni monzoto na ye na esti mpe toyei kosambela ye.' Ntango Mokonzi Erode ayokaki yango, atungisamaki, mpe Yerusaleme mobimba elongo na ye.

Mpe lokola bakebisamaki na ndoto ete bazonga epai ya Erode te, bazongaki na mboka na bango na nzela mosusu. Ntango bakendaki, anzelu moko ya Nkolo abimelaki Yozefe na ndoto. "Telemá," alobaki, "kamata mwana na mama na ye mpe kima na Ezipito. Fanda kuna tii nakoyebisa yo, mpo Erode akoluka mwana mpo na koboma ye".

Bozongi na bango uta na Ezipito kino na Nazarete.

Nsima ya liwa ya Erode, anzelu moko ya Nkolo abimelaki Yozefe na ndoto na Ezipito mpe alobaki ete: "Telemá, kamata mwana na mama na ye, mpe kende na mokili ya Yisraele, mpo baoyo bazalaki koluka koboma bomoi ya mwana bakufi." Bongo atelemaki, akamataki mwana ná mama na ye, mpe akendaki na mokili ya Yisraele. Kasi ntango ayokaki ete Arkelausi azali koyangela na Yudea na esika ya tata na ye Erode, abangaki kokende kuna. Lokola bakebisamaki na ndoto, azongaki na etúká ya Galilai, mpe akendaki kofanda na mboka moko oyo babengi Nazarete. Bongo ekokisamaki oyo elobamaki na nzela ya basakoli: "Akobengama Nazarena".

Bolenge ya Yesu.

Mbula na mbula baboti na ye bazalaki kokende na Yelusaleme mpo na Elambo ya Elekeli. Ntango akómaki na mbula zomi na mibale, bamataki na Elambo, na kolanda momeseno. Nsima ya Elambo esilaki, ntango baboti na ye bazalaki kozonga na ndako, mwana mobali Yesu atikalaki na Yelusaleme, kasi bayebaki yango te. Lokola bakanisaki ete azalaki na kompanyi na bango, basalaki mobembo mokolo moko. Na nsima, babandaki koluka ye na kati ya bandeko mpe baninga na bango. Ntango bakutaki ye te, bazongaki na Yelusaleme mpo na koluka ye. Nsima ya mikolo misato bakutaki ye na lopango ya tempelo, afandi na kati ya balakisi, azalaki koyoka bango mpe kotuna bango mituna. Bato nyonso oyo bayokaki ye bakamwaki na bososoli na ye mpe biyano na ye. Ntango baboti na ye bamonaki ye, bakamwaki. Mama na ye alobaki na ye : « Mwana, pona nini osali biso boye? Ngai na tata na yo tozalaki koluka yo na mitungisi ». "Po na nini ozalaki koluka ngai?" atunaki ye. "Oyebaki te ete nasengelaki kozala na mombongo ya Tata na ngai?"

Na nsima, akitaki elongo na bango na Nazarete mpe atosaki bango. Kasi mama na ye azalaki kopesa motuya na makambo nyonso wana na motema na ye. Mpe Yesu akolaki na bwanya mpe na molai, mpe asepeleli na Nzambe mpe na bato.

Mituna

1. Maria alakamaki ete akobala Yozefe, kasi liboso bakutana, bamonaki ete azali na zemi.
T. ____ F. ____ .

2. Yesu abotamaki na Yelusaleme lokola azalaki Mokonzi ya Bayuda.
T. ____ F. ____ .
 3. Yesu azalaki moto ya libota ya banganga-nzambe, Molevi.
T. ____ F. ____ .
 4. Mpo na Elode, Yozefe amemaki Yesu ná mama na ye na Ezipito, mpe nsima ya liwa ya Erode bazongaki na Yisraele.
T. ____ F. ____ .
 5. Ntango azalaki na mbula 12, Yesu atunaki balakisi ya tempelo mituna.
T. ____ F. ____ .
- Mokapo 4 .

Yesu Abandaki Mission na Ye.

Yoane ayanolaki ete: “Nazali kobatisa na mai, kasi kati na bino atele mi moko oyo oyebi te. Ye nde azali koya nsima na ngai, oyo nabongi te kofungola nsinga ya sapato na ye Oyo nyonso esalemaki na Betania na ngámbo mosusu ya Yordani, epai Yoane azalaki kobatisa. Mokolo oyo elandaki Yoane amonaki Yesu azali koya epai na ye mpe alobaki ete: “Talá, Mwana-mpate ya Nzambe, oyo azali kolongola lisumu ya mokili! Oyo ezali oyo nalingaki koloba ntango nalobaki ete, ‘Moto oyo akoya nsima na ngai aleki ngai mpo azalaki liboso na ngai. Ngai moko nayebaki ye te, kasi ntina nayaki kobatisa na mai ezalaki mpo ete abima na Israël ».

Na nsima, Yoane apesaki litatoli oyo: “Namonaki Molimo kokita longwa na likoló lokola ebenga mpe kotikala likoló na ye, nalingaki koyeba ye te, soki moto oyo atindaki ngai nabatisa na mai ayebisaki ngai ete: ‘Moto oyo bozali komona Molimo akita mpe kotikala likoló na ye, ye oyo akobatisa na Molimo Mosantu’.” Namoni mpe natatoli ete oyo azali Mwana ya Nzambe.

Yesu Amekami Na Satana.

Na nsima Yesu akambamaki na Molimo na esobe mpo na komekama na zabolo. Nsima ya kokila bilei mikolo ntuku minei na butu ntuku minei, ayokaki nzala. Momeki ayei epai na ye mpe alobaki ete: “Soki ozali Mwana na Nzambe, yebisa mabanga oyo ekóma limpa.” Yesu ayanolaki ete: “Ekomami ete: Moto azali kobikela kaka na mampa te, kasi na liloba nyonso oyo euti na monoko ya Nzambe.” Na nsima, zabolo amemaki ye na engumba mosantu mpe atele misaki ye na esika oyo eleki likoló na tempelo. Alobaki boye: “Soki ozali Mwana ya Nzambe, omibwaka na nse. Mpo ekomami ete: Akopesa mitindo na baanzelu na ye mpo na yo, mpe bakotombola yo na maboko na bango, mpo obeta lokolo na yo na libanga te.” Yesu ayanolaki ye ete 'Ekomami mpe ete: Komeka Nkolo Nzambe na yo te.' Na mbala oyo mpe, zabolo amemaki ye na ngomba moko ya molai mpenza mpe alakisaki ye makonzi nyonso ya mokili mpe nkembo na yango. “Nyonso oyo nakopesa yo” alobaki, ‘soki okofukama mpe okosambela ngai.’ Yesu alobaki na ye ete: “Longwa na ngai, Satana! Mpo ekomami ete: Bósambela Nkolo Nzambe na bino, mpe bósalela ye kaka.” Na nsima, zabolo atikaki ye, mpe baanzelu bayaki koyanganisa ye.

Mission na Ye, mosala Nzambe atindaki Ye asala.

Ntango zabolo asilaki komekama nyonso wana, atikaki ye kino ntango ya malamu. Yesu azongaki na Galilai na nguya ya Molimo, mpe nsango na ntina na ye epalanganaki na bamboka mobimba. Azalaki koteya na basinagoga na bango, mpe bato nyonso bazalaki kokumisa ye. Akendaki na

Nazarete, epai akolaki, mpe na mokolo ya Sabata, akotaki na sinagoga, ndenge azalaki momeseno na ye. Mpe atelemaki mpo na kotanga. Bapesaki ye rulo ya mosakoli Yisaya. Kofungolaka yango, amonaki esika oyo ekomami ete: 'Elimo ya Nkolo ezali likoló na ngai mpo atye ngai mafuta mpo na kosakola nsango malamumu epai ya babola. Atindi ngai mpo na kosakola bonsomi mpo na bakangami mpe bozongi ya komona mpo na bakufi miso, mpo na kobimisa banyokolami, mpo na kosakola mobu ya boboto ya Nkolo.' Na nsima, azingaki rulo yango, azongisaki yango epai ya mosaleli mpe afandaki. Miso ya moto nyonso na sinagoga ekangamaki na ye, mpe abandaki koloba na bango ete: "Lelo makomi oyo ekokisami na mayoki na bino".

Masese ya Yesu

Moto moko alobi ete lisesse ezali lisolo ya mabele oyo ezali na ndimbola ya likoló. Emonani ete mateya mingi ya Yesu esalemaki na masese. Ekoki kozala ete Bayuda oyo bazalaki koluka kosepelisa Nzambe bakokaki kokanga ntina ya masese yango mingi, nzokande bakonzi ya mangomba oyo mitema na bango ezalaki komibanzabanza mingi mpo na etelemelo, nguya, lokumu mpe mbongo bakokaki te kososola ndimbola na yango.

Makamwisi na Ye.

Ntina ya Makamwisi ezalaki nini? Yesu azalaki nde koluka kobenda likebi epai na Ye moko, kolinga ete bato ya mboka na ye bakómisa Ye mokonzi na bango, to kokokisa elaka ya Nzambe ya kotinda mopakolami?

Mbala mingi ebele ya bato balandaki Yesu, mbala mosusu mpo na mposa ya koyeba, kolukaka komona "nini ezali na kati mpo na ngai?" to na mposa ya bokonzi ya politiki soki Asengelaki kozala mokonzi. Basusu bakokaki kondima ete Akoki kozala Masiya. Batatoli ya makamwisi na Ye bakoki kokabolama na bituluku misato:

Mozwi ya Likamwisi.

Ya solo, bango nyonso batondaki na esengo mpe na esengo mpe bapesaki Nzambe nkembo mingi. Likambo moko oyo ekeseni na mosusu ezalaki bongo kopetolama ya bato zomi ya maba oyo libwa kati na bango bazongaki te mpo na kopesa Nzambe nkembo.

Baoyo bazali Batatoli ya Likamwisi.

Batatoli bamonaki kaka te likamwisi yango; bayebaki bandelo ya moto na komonaka ete bobele na nzela ya nguya ya Nzambe nde makamwisi motindo wana ekokaki kosalema. Basanzolaki Nzambe mpe bapesaki Ye nkembo.

Bakonzi ya mangomba balingaki koboma Yesu.

Bato mingi bazalaki kobenga bakonzi ya mangomba Bakomeli mpe Bafalisai. Bazalaki na bozwi, nguya, lokumu, mpe masanzoli ya bato. Bandimaki ete Yesu akobebisa ekolo na bango, etelemelo na bango, mpe nguya na bango. Na yango, baboyaki kondima ete awutaki likoló to ete makamwisi moko oyo asalaki eutaki epai ya Nzambe. Balobaki ete ezali na nguya ya Zabolo. Balingaki koboma Ye kasi bazalaki kobanga bato oyo bandimaki ete awutaki na Nzambe. Na suka, babukaki mingi ya bonkoko pe mibeko na bango moko, (kosambisama na Sabata, koluka ba témoins ya lokuta, kofuta mbongo pona bokangami na ye kasi baboyaki yango tango bazongi

na kondima ete ezalaki "mbongo ya makila"). Na suka, balobaki "Tika Ye akita na ekulusu mpe tokondimela Ye". Na esika ya kokita na ekulusu, Azongaki na bomoi nsima ya kokufa mpe baboyaki kaka kondima Ye.

Banguna na Ye.

Makomi mazali kolakisa baye batemeli Klisto na ntango ya mosala na Ye na Mabele mpe batemelaki lingomba na Ye nsima ya lisekwa mpe bomati na Ye.

Erode, Monene abangaki.

«Wapi oyo abotami mokonzi ya Bayuda? Tomoni monzoto na ye na est mpe toyei kosambela ye ». Tango mokonzi Erode ayokaki likambo oyo atungisamaki ... Atindaki bango na Beteleme pe alobi: «Bokende koluka mwana na bokebi. Soki bokokuta ye, bóyebisa ngai, po ngai pe nakende kosambela ye». Ntango Erode amonaki ete Bamaji balekisaki ye mayele, asilikaki makasi, mpe apesaki mitindo ete báboma bana mibali nyonso ya Beteleme mpe na zingazinga na yango oyo bazalaki na mbula mibale mpe na nse na yango, engebene ntango oyo ayekolaki epai ya Banganga-nzambe.

Zabolo, Satana amekaki.

Na nsima Yesu akambamaki na Molimo na esobe mpo na komekama na zabolo. Nsima ya kokila bilei mikolo ntuku minei na butu ntuku minei, ayokaki nzala. Momeki ayaki epai na ye mpe alobaki, "Soki ozali Mwana ya Nzambe," ... Lisusu, zabolo amemaki ye na ngomba moko ya molai mpenza mpe alakisaki ye makonzi nyonso ya mokili mpe nkembo na yango. Alobaki boye: "Nyonso oyo nakopesa yo, soki okofukama mpe okosambela ngai". Yesu alobaki na ye ete: "Longwa na ngai, Satana, mpo ekomami ete: 'Sambelá Nkolo Nzambe na yo mpe salelá ye kaka'." Na nsima, zabolo atikaki ye, mpe baanzelu bayaki koyanganisa ye.

Bana-mboka ya Nazarete, .Bato ya mboka na bango baboyaki.

Nzokande esalemaki ete Yesu asilisaki masese maye, alongwaki kuna. Ntango akómaki na mboka na Ye moko, ateyaki bango na sinagoga na bango, na boye ete bakamwaki mpe balobaki ete, 'Moto oyo azwi wapi mayele oyo mpe misala ya nguya oyo? Oyo mwana ya mosali-mabaya te? Mama na Ye abengami Maria te? Mpe bandeko na Ye Yakobo, Yose, Simo, mpe Yuda? Mpe bandeko na Ye ya basi, bazali bango banso elongo na biso te? Bongo Moto oyo azwaki biloko oyo nyonso wapi?' Bongo, basilikaki na Ye.

Yuda Mokeliota, 1999. Moko na bato zomi na mibale ateyaki Ye.

Bongo moko kati na bato zomi na mibale, nkombo na ye Yuda Mosikariote, akendaki epai ya banganga-nzambe bakonzi mpe alobaki ete: "Soki napesi ye ye epai na bino, bolingi kopesa ngai nini?" Mpe batángeli ye biteni ntuku misato ya palata. Na yango, uta ntango wana alukaki libaku ya koteka Ye.

Bafalisai, Banganga-Bakonzi, Bankulutu, Bakomeli, mpe Likita balukaki koboma Yesu.

Ntango bazalaki kobima, tala, bamemaki epai na Ye moto moko, baba mpe azalaki na bademo. Mpe ntango babenganaki demo yango, baba alobaki. Mpe ebele ya bato bakamwaki, balobi: "Emonanaki boye te na Yisraele!" Kasi Bafalisai balobaki: "Abengana bademo na nzela ya mokonzi

ya bademo". tala, ezalaki moto moko oyo azalaki na loboko moko ekauki. Mpe batunaki Ye, kolobaka, "Ezali na nzela ya kobikisa na Sabata?" ete bakoka kofunda Ye. Na nsima alobaki na bango ete: "Moto nini kati na bino azali na mpate moko, mpe soki ekwei na libulu na mokolo ya Sabata, akosimba yango te mpe akotombola yango te? Bongo, moto azali na motuya mingi koleka mpate? Yango wana, ezali na nzela ya kosala malamumu na mokolo ya Sabata." Na nsima, alobaki na moto yango ete: "Sembola loboko na yo." Mpe asembolaki yango, mpe ezongisamaki mobimba lokola mosusu. Bongo Bafalisai babimaki mpe basalaki mwango mpo na kobundisa Ye, ndenge nini bakoki koboma Ye. Nzokande, ntango banganga-nzambe bakonzi mpe Bafalisai bayokaki masese na Ye, bamonaki ete azali koloba mpo na bango. Kasi ntango balukaki kotia maboko likolo na Ye, babangaki ebele ya bato, mpo bazwaki Ye lokola profeta.

Na nsima, Yesu alobaki na ebele ya bato mpe na bayekoli na ye, alobaki ete: "Bakomeli mpe Bafalisai bafandi na kiti ya Moize. Yango wana, nyonso oyo bakoyebisa bino bótosa, bótosa mpe bósala, kasi bósala engebene misala na bango te; mpo balobaka, mpe bosalaka te" "Kasi mawa na bino, bakomeli mpe Bafalisai, bakosi! Mpo bokangaki bokonzi ya lola contre bato; Bongo banganga-nzambe bakonzi, bakomeli, mpe mikóló ya bato bayanganaki na ndako ya nganga-nzambe monene, oyo abengamaki Kaifa, mpe basalaki mwango mpo na kokanga Yesu na mayele mabe mpe koboma Ye.

Mpe baoyo basimbaki Yesu bamemaki Ye epai na Kaifa nganga-nzambe monene, epai bakomeli mpe mikóló bayanganaki. Kasi Petelo alandaki Ye mosika na lopango ya nganga-nzambe monene. Mpe akotaki mpe afandaki elongo na basaleli mpo na komona nsuka. Sikawa banganga-nzambe bakonzi, bankulutu, mpe likita mobimba balukaki litatoli ya lokuta mpo na Yesu mpo na koboma Ye kasi bamonaki ata moko te. Atako batatoli mingi ya lokuta babimaki, bamonaki ata moko te. Mituna

1. Makamwisi oyo Yesu asalaki na kobombana.

T. _____ F. _____ .

2. Banguna ya Yesu bazalaki banani?

a. _____ Moto ya mpamba

b. _____ Bakonzi ya mangomba

3. Bakonzi ya mangomba ya Bayuda baboyaki kondima mpo

a. _____ Bamonaki ata makamwisi moko te oyo Ye asalaki

b. _____ Bazalaki kosepela mingi na esika mpe lokumu

c. _____ Yesu ayebisaki bango ata mokolo moko te ezalela na bango ya masumu

4. Yisaya asakolaki ete Yesu azalaki

a. _____ kosakola nsango malamumu epai ya babola

b. _____ kosakola bonsomi mpo na bakangami

c. _____ kozongisa miso mpo na bakufi miso

d. _____ kobimisa bato oyo banyokolami

e. _____ kosakola mbula ya nkolo

f. _____ nyonso oyo tolobeliki awa na likóló

g. _____ a, b mpe c

5. Satana amekaki Yesu but Yesu amipesaki na komekama na ye te.

T. _____ F. _____ .

Mokapo 5 .

Libonza ya masumu – Mbeka ya bomikabi ya Yesu.

Kokanga Yesu.

Yesu alobaki na banganga-nzambe bakonzi, bakengeli ya tempelo mpe na mikóló, oyo bayaki mpo na ye: ‘Nazali kokamba botomboki, ete boyei na mipanga mpe na mbeli? Mikolo nyonso nazalaki elongo na bino na lopango ya tempelo, mpe bozalaki kotya ngai loboko te. Kasi oyo ezali ngonga na yo ntango molili ekoyangela.’ Na nsima, bakangaki ye, bamemaki ye mpe bamemaki ye na ndako ya nganga-nzambe monene.

Kosambisama ya lokuta oyo Bayuda basalaki.

Mibali oyo bazalaki kokengela Yesu babandaki kotyola ye mpe kobeta ye. Bakangaki ye miso mpe basengaki ye ete: “Sakola! Nani abetaki yo?” Mpe balobaki na ye makambo mosusu mingi ya kofinga. Na ntongontongo, likita ya bankulutu ya bato, ezala banganga-nzambe bakonzi mpe balakisi ya mibeko, bayanganaki esika moko, mpe Yesu akambamaki liboso na bango. Balobaki ete: “Soki ozali Klisto, yebisá biso.” Yesu ayanolaki ete: “Soki naye bisaki bino, bokondimela ngai te, mpe soki natunaki bino, bolingaki koyanola te, kasi banda sikoyo, Mwana ya Moto akofanda na loboko ya mobali ya Nzambe ya nguya.” Bango nyonso batunaki: “Bongo ozali Mwana ya Nzambe?” Ayanolaki ete, “Ozali na ntina na koloba ete nazali.” Na nsima, balobaki ete, ‘Mpo na nini tozali na mposa ya litatoli mosusu? Toyoki yango na mbebu na ye moko”.

Kosambisama na mokonzi moko ya Loma.

Na nsima, Pilato azongaki na kati ya ndako ya mokonzi, abengaki Yesu, mpe atunaki ye ete: “Ozali mokonzi ya Bayuda?” Yesu atunaki ye boye: “Yango ezali likanisi na yo moko, to bato mosusu balobelaki yo mpo na ngai?” “Nazali Moyuda?” Pilato ayanolaki. “Ezalaki bato na yo mpe banganga-nzambe minene na yo nde bapesaki yo epai na ngai, osali nini?” Yesu alobaki: “Bokonzi na ngai ezali ya mokili oyo te, soki ezalaki bongo, basaleli na ngai balingaki kobunda mpo Bayuda bákanga ngai te. “Bongo ozali mokonzi!” alobaki Pilate. Yesu ayanolaki: “Ozali na ntina na koloba ete nazali mokonzi. Ya solo, mpo na ntina oyo, nabotamaki, mpe mpo na yango nayaki na mokili, mpo na kotatola solo. Moto nyonso oyo azali na ngámbo ya solo ayokaka ngai”.

Pilato abengaki banganga-nzambe bakonzi, bakonzi, mpe bato, mpe alobaki na bango ete: “Bomemeli ngai moto oyo lokola moto oyo azalaki kotinda bato bátomboka. Natali ye liboso na bino mpe nazwi moboko te mpo na kofunda ye. Erode mpe azongisi ye epai na biso, mpo azongisaki ye epai na biso; Bagangaki na mongongo moko ete: “Longola moto oyo! Bimisá biso Baraba!” (Balabasi abwakami na boloko mpo na botomboki na engumba, mpe mpo na koboma.) Lokola alingaki kobimisa Yesu, Pilato asengaki bango lisusu libondeli. Kasi bazalaki kaka koganga ete: “Bóbaka ye na ekulusu, bóbaka ye na ekulusu!” Mpo na mbala ya misato, alobaki na bango ete: “Mpo na nini? Mobembo nini moto oyo asali? Namoni kati na ye ntina moko te mpo na kopesa ye etumbu ya liwa. Yango wana, nakosala ete bápesa ye etumbu mpe na nsima nakobimisa ye.” Kasi na makelele makasi, basengaki na makasi ete bábaka ye na ekulusu, mpe koganga na bango elongaki. Na yango, Pilate azwaki ekateli ya kondima likambo oyo basengaki.

Ntango Pilate afandaki na kiti ya zuzi, mwasi na ye atindelaki ye nsango oyo: “Kozala na likambo moko te na mobali wana oyo asali likambo te, mpo nazwi mpasi mingi lelo na ndoto mpo na ye”.

Lokola Pilate alingaki kosepelisa ebele ya bato, abimisaki Barabasi epai na bango. Asali ete bábeta Yesu fimbo, mpe apesaki ye mpo bábaka ye na ekulusu.

Yesu Abakamaki na Ekulusu na Baloma.

Basoda bamemaki Yesu na ndako ya mokonzi; elingi koloba, Prétorium mpe ebengisaki etuluku mobimba ya basoda. Balatisaki ye elamba ya motane-bulé, na nsima babalusaki motole moko ya nzube mpe batyaki yango likoló na ye. Mpe babandaki kobelega ye ete: “Mbote, mokonzi ya Bayuda!” Mbala na mbala, bazalaki kobeta ye na lingenda na motó mpe kobwakela ye nsoi. Lokola bakweaki na mabalongo, bapesaki ye lokumu. Mpe ntango batyolaki ye, balongolaki elamba ya motane-bulé mpe balatisaki ye bilamba na ye moko. Na nsima, bamemaki ye mpo na kobaka ye na ekulusu.

Bakómaki na esika moko babengi Golgota, oyo elimboli Esika ya Mokuwa ya Mokuwa. Kuna, bapesaki Yesu vinyo mpo na komela, esangisami na ntolo; kasi nsima ya komeka yango, aboyaki komela yango. Tango babakaki ye na ekulusu, bakabolaki bilamba na ye na kobwaka mbese. Mpe bafandaki, bazalaki kokengela ye kuna. Likolo ya motó na ye batyaki efundeli oyo ekomami mpo na kofunda ye: OYO YESU, MOKONZI YA Bayuda.

Ezalaki 9h00 AM tango babaka ye na ekulusu. Liyebisi oyo ekomamaki mpo na efundeli oyo bafundaki ye ekomamaki boye: MOKONZI YA BAYUDA.

Na ngonga ya motoba, midi, molili ekotaki na mokili mobimba tii na ngonga ya libwa. Mpe na ngonga ya libwa, Yesu agangaki na mongongo makasi ete: “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” - oyo elakisi, Nzambe na ngai, Nzambe na ngai, mpo na nini osundoli ngai?

Ntango bamosusu kati na baoyo batelemaki penepene bayokaki yango, balobaki ete: “Boyoka, azali kobenga Eliya.” Mobali moko akimaki mbangu, atondisaki éponge moko na vinaigre ya vinyo, atyaki yango na nzete, mpe apesaki Yesu yango mpo amela. Alobaki boye: “Sikoyo, tiká ye, tótala soki Eliya ayei kokita na ye.” Na kolela makasi, Yesu apemaki mpema na ye ya nsuka. Rido ya tempelo epasolamaki na biteni mibale banda likoló tii na nse. Mpe ntango mokonzi ya basoda, oyo atelemaki wana liboso ya Yesu, ayokaki kolela na ye mpe amonaki ndenge akufaki, alobaki ete: “Ya solo, moto oyo azalaki Mwana ya Nzambe!”

Ezalaki Mokolo ya Bobongisi (elingi koloba, mokolo moko liboso ya Sabata). Na yango, ntango mpokwa ekómaki pene, Yozefe moto ya Arimatea, mosangani moko ya lokumu ya Likita, oyo ye moko azalaki kozela bokonzi ya Nzambe, akendaki na mpiko nyonso epai ya Pilato mpe asengaki nzoto ya Yesu. Pilate akamwaki ntango ayokaki ete asilaki kokufa. Ntango abengaki mokonzi ya basoda, atunaki ye soki Yesu asilaki kokufa. Ntango ayebaki epai ya mokonzi ya basoda ete ezalaki bongo, apesaki nzoto na Yozefe. Bongo Yozefe asombaki mwa elamba ya lini, akitisaki ebembe, azingaki yango na lini, mpe atyaki yango na lilita oyo bakataki na mabanga. Na nsima, abalusaki

libanga na ekuke ya lilita.

Lisekwa elonga likolo ya liwa.

Nsima ya Sabata, na ntongontongo na mokolo ya liboso ya poso, Maria Magdalena ná Maria mosusu bakendaki kotala lilita. Koningana ya mabele ya makasi esalemaki, mpo anzelu moko ya Nkolo akitaki uta na lola mpe, kokende na lilita, abalusaki libanga nsima mpe afandaki likolo na yango. Lolenge na ye ezalaki lokola nkake, mpe bilamba na ye ezalaki mpembe lokola mbula-mpembe. Bakengeli bazalaki kobanga ye mingi na boye ete baninganaki mpe bakómaki lokola bato oyo bakufá. Anzelu alobaki na basi: “Bóbanga te, mpo nayebi ete bozali koluka Yesu, oyo babakamaki na ekulusu, azali awa te, asekwi, kaka ndenge alobaki”.

Na mpokwa ya mokolo wana ya liboso ya poso, ntango bayekoli bazalaki esika moko, na baporte ekangami mpo na kobanga Bayuda, Yesu ayaki mpe atelemaki kati na bango mpe alobaki ete: “Kimya ezala na bino!” Nsima ya koloba boye, alakisaki bango maboko mpe mopanzi na ye. Bayekoli basepelaki mingi ntango bamonaki Nkolo. Yesu alobaki lisusu: “Kimya ezala na bino, ndenge Tata atindaki ngai, ngai mpe nazali kotinda bino.” Mpe na yango apemaki likolo na bango mpe alobaki, “Boyamba Molimo Mosantu”.

Poso moko na nsima bayekoli na ye bazalaki lisusu na ndako, mpe Toma azalaki elongo na bango. Atako baporte ekangamaki, Yesu ayaki mpe atelemaki na kati na bango mpe alobaki ete: “Kimya ezala na bino!” Bongo alobaki na Toma ete: “Tia mosapi na yo awa, tala maboko na ngai. Sembola loboko na yo mpe tia yango na mopanzi na ngai. Tika ntembe mpe ndima.” Toma alobaki na ye, “Nkolo na ngai mpe Nzambe na ngai”!

Yesu sikawa Klisto azongi na Ndako na Ye.

Na buku na ngai ya kala, Teophile, nakomaki na ntina ya nyonso oyo Yesu abandaki kosala mpe koteya kino mokolo oyo amemamaki na lola, nsima ya kopesa malako na nzela ya Molimo Mosantu epai ya bantoma oyo aponaki. Nsima ya mpasi na ye, amilakisaki epai ya bato yango mpe apesaki bilembeteli mingi ya kondimisa oyo emonisi ete azalaki na bomoi. Abimelaki bango na boumeli ya mikolo ntuku minei mpe alobelaki bokonzi ya Nzambe. Mokolo moko, ntango azalaki kolya elongo na bango, apesaki bango etinda oyo: “Bólongwa na Yelusaleme te, kasi bózela likabo oyo Tata na ngai alakaki, oyo boyoki ngai nazali koloba na ntina na yango: Mpo Yoane abatisaki na mai, kasi na mikolo moke bokobatisama na elimo santu.” Bongo, ntango bakutanaki esika moko, batunaki ye ete: “Nkolo, ozali na ntango oyo mpo na kozongisa bokonzi na Yisraele?” Alobaki na bango ete: “Esengeli bino te koyeba bantango to badati oyo Tata atye na bokonzi na ye moko, kasi bokozwa nguya ntango Molimo Mosantu akoya likoló na bino, mpe bokozala batatoli na ngai na Yelusaleme, mpe na Yudea mobimba mpe na Samalia, mpe tii na nsuka ya mabele.” Nsima ya koloba boye, bamemaki ye liboso ya miso na bango mpenza, mpe lipata moko ebombaki ye mpo bámona ye te. Bazalaki kotala na likebi likoló na likoló ntango azalaki kokende ntango na mbalakaka mibali mibale balataki bilamba ya mpembe batelemaki pembeni na bango. “Mibali ya Galile,” balobaki, “mpo na nini botelemi awa kotalaka na lola? Yesu oyo kaka, oyo balongolami epai na bino na lola, akozonga ndenge moko bomoni ye kokende na lola”.

Mituna

1. Basoda ya Roma oyo bapesamaki mokumba ya kobaka Yesu na ekulusu alobaki.

- a. ____ Mokolo nini bayuda wana bakoyekola bakoki kolonga biso te?
 - b. ____ Moto oyo asengeli kozala na likambo ya nsomo mpo na bakonzi ya mangomba na Ye balingi babaka ye na ekulusu.
 - c. ____ Ya solo moto oyo azalaki Mwana ya Nzambe
 - d. ____ Motomboki mosusu ayekolaki na nzela ya mpasi
2. Ezali na mokanda moko te oyo emonisi ete Yesu akundamaki.
T. ____ F. ____ .
3. Na ntongo nsima ya Sabata nsima ya liwa ya Yesu mpe kokundama na lilita oyo ebatelami, ezalaki
- a. ____ Koningana ya mabele ntango libanga ebalukaki mosika
 - b. ____ Anzeli moko ya Nkolo ayaki na mabele
 - c. ____ Baoyo bazalaki kokengela lilita bakómaki lokola bato oyo bakufá
 - d. ____ Yesu asilaki kosekwa na bomoi, asekwi
 - e. ____ Nyonso oyo tolobeli likolo
4. Nsima ya lisekwa na ye Yesu amonanaki na
- a. ____ Bantoma na Ye
 - b. ____ Bato moke mpe oyo bakoki kotyela motema te
 - c. ____ Bankama ya bato
 - d. ____ A mpe C
5. Moto moko te amonaki Yesu kokende na Lola nsima ya lisekwa na Ye. Ezali kaka lisolo ya mayele oyo bayekoli na Ye basalaki mpo na bolamu na bango moko.
T. ____ F. ____ .

Mokapo 6 .

Mawa mpe Makebi epesami.

Epai ya Batemeli ya Klisto Baoyo bawangani Klisto azali Nzambe.

Oyo ezali ndenge okoki koyeba Molimo ya Nzambe: Molimo nyonso oyo endimi ete Yesu Klisto auti na nzoto euti na Nzambe, kasi elimo nyonso oyo endimi Yesu te euti na Nzambe te. Oyo ezali molimo ya antichrist, oyo boyoki ezali koya pe ata sikoyo ezali déjà na mokili.

Bakosi mingi, oyo bandimaka te ete Yesu Klisto azali koya na nzoto, babimi na mokili. Moto nyonso ya ndenge wana azali mokosi mpe motemeli ya Klisto.

Kota na nzela ya porte ya moke. Mpo ekuke ezali monene mpe nzela oyo ememaka na libebi ezali monene, mpe bato mingi bakotaka na yango. Kasi porte ezali moke mpe nzela oyo ememaka na bomoi ezali moke, mpe kaka bato moke nde bazwaka yango.

Na yango, na makambo nyonso, bósala basusu ndenge bolingi ete básala yo, mpamba te yango ezali koloba na mokuse Mibeko mpe Baprofeta.

Makebi epesamiEpai ya baklisto.

Nazali kosenga na bino, bandeko, na nkombo ya Nkolo na biso Yesu Klisto, ete bino banso

boyokana moko na mosusu mpo ete bokabwani ezala te kati na bino mpe ete bozala na bomoko ya kokoka na makanisi mpe na makanisi.

Kebá na basakoli ya lokuta. Bayei epai na bino na bilamba ya bampate, kasi na kati bazali bambwa ya zamba ya nkanda. Na mbuma na bango, okoyeba bango.

Nasengi bino, bandeko, bokeba na baye bazali kobimisa bokabwani mpe kotia mikakatano na nzela na bino oyo ekeseni na mateya oyo boyekoli. Bozala mosika na bango. Mpo bato ya ndenge wana bazali kosalela Nkolo na biso Klisto te, kasi mposa na bango moko. Na maloba ya petεε mpe ya kofinga, bakosaka makanisi ya bato ya maye te.

Bókengela bino moko mpe etonga nyonso oyo Molimo Mosantu akómisi bino bakengeli. Bozala babateli ya lingomba ya Nzambe, oyo asombaki na makila na ye moko. Nayebi ete nsima ya kokende na ngai, bambwa ya zamba ya zamba bakokota kati na bino mpe bakotika etonga te. Ata na motango na yo moko bato bakobima mpe bakobebisa solo mpo na kobenda bayekoli nsima na bango. Na yango, bókeba! Bomikundola ete na boumeli ya mibu misato natikaki te kokebisa moko na moko na bino butu na moi na mai ya miso.

Nakebisi moto nyonso oyo akoyoka maloba ya esakweli ya buku oyo: Soki moto abakisi yango, Nzambe akobakisela ye malzi oyo elobeli na buku oyo. Mpe soki moto alongoli maloba na buku oyo ya bisakweli, Nzambe akolongola epai na ye ndambo na ye na nzete ya bomoi mpe na engumba mosantu, oyo elimbolami na buku oyo (Emoniseli 22:18-19).

Likonga esilá kozala na misisa ya banzete, mpe nzete nyonso oyo ebotaka mbuma malamumu te, bakokatama mpe bakobwaka yango na moto.

Mpo ete bomoto ya masumu ezali na mposa ya oyo ezali kokesana na Molimo, mpe Molimo oyo ezali kokesana na bomoto ya masumu. Bazali na matata bango na bango, na boye ete bosala oyo bolingi te. Kasi soki Molimo azali kokamba yo, ozali na nse ya mibeko te.

Misala ya masumu ezali polele: pite, mbindo, mpe pite; losambo ya bikeko mpe bondoki; koyina, kozanga boyokani, zuwa, nkanda makasi, mposa ya moimi, bokeseni, bituluku mpe zuwa; kolangwa masanga, ba orgies, mpe makambo mosusu ya ndenge wana. Nakebisi bino, lokola nasalaka liboso, ete baoyo bazali kobika boye bakozwa libula ya bokonzi ya Nzambe te.

Eloko moko te ya mbindo ekokota na kati na yango, mpe moto nyonso oyo azali kosala makambo ya nsani to ya bokosi akokota, kasi kaka baoyo bankombo na bango ekomami na buku ya bomoi ya Mwana-Mpate.

Mawa mpe Makebi epesamiNa ba oyo Bazali Kotia motema Na Bomengo.

"Kasi mawa na bino oyo bozali na bozwi, mpo bosu bozwi libondisi na bino. Mawa na bino oyo bolei malamumu sikawa, mpo bokoyoka nzala. Mawa na bino oyo bozali koseka sikawa, mpo bokolela mpe bokolela. Mawa na bino ntango bato banso bakoloba malamumu mpo na bino, mpo ndenge wana nde batata na bango basalaki mosakoli ya lokuta."

Mawa mpe Makebi epesamiNa Bakonzi ya Lingomba.

Mawa na bino, batambwisi oyo bakufá miso! Olobi: 'Soki moto alapi ndai na tempelo, yango elimboli eloko te; kasi soki moto alapi ndai na wolo ya tempelo, akangami na ndai na ye.' Bino bazoba oyo ekufá miso! Oyo wapi eleki monene: wolo, to tempelo oyo ekomisaka wolo mosantu? Olobi mpe ete, 'Soki moto alapi ndai na etumbelo, yango elimboli eloko te; kasi soki moto alapi ndai na likabo oyo ezali likoló na yango, akangami na ndai na ye.' Bino bato bakufá miso! Oyo wapi eleki monene: likabo, to etumbelo oyo ekomisaka likabo mosantu? Yango wana, moto oyo alapi ndai na etumbelo alapi ndai na yango mpe na biloko nyonso oyo ezali likoló na yango. Mpe moto oyo alapi ndai na Tempelo alapi ndai na yango mpe na moto oyo afandi na kati na yango. Mpe moto oyo alapi ndai na lola alapi ndai na kiti ya bokonzi ya Nzambe mpe na moto oyo afandi likoló na yango.

Mawa na bino, bateyi ya Mibeko mpe Bafalisai, bino bokosi! Otamboli likolo ya mabele mpe mbu mpo na kolonga mobongwani moko, mpe ntango akomi moko, okomisi ye mbala mibale mwana ya lifelo koleka yo.

"Mawa na bino, bateyi ya Mibeko mpe Bafalisai, bino bokosi! Bosukolaka libanda ya kopo mpe saani, kasi na kati etondi na lokoso mpe na bozindo."

Mawa na bino, bateyi ya Mibeko mpe Bafalisai, bino bokosi! Okangi bokonzi ya lola na bilongi ya bato. Bino moko bokotaka te, mpe bokotika te baoyo bazali koluka kokota.

Mawa na bino, bateyi ya Mibeko mpe Bafalisai, bino bokosi! Opesaka moko ya zomi ya biloko na yo ya nsolo kitoko - menthe, aneth, mpe kumini. Kasi bosili koboya makambo ya ntina mingi ya mobeko - bosembo, ngolu, mpe bosembo. Osengelaki kosala oyo ya nsuka, kozanga ete obosana oyo ya liboso. Bino ba guides ya ba aveugles! Olongoli nselele kasi omeli kamela.

Mawa na bino, bateyi ya Mibeko mpe Bafalisai, bino bokosi! Bozali lokola malita oyo batyá langi ya mpembé, oyo ezali komonana kitoko na libándá kasi na kati etondi na mikuwa ya bakufi mpe biloko nyonso ya mbindo. Ndenge moko mpe na libanda, ozali komonana epai ya bato lokola bayengebene kasi na kati, otondi na bokosi mpe na mabe.

Mituna

1. Basoda ya Roma oyo bapesamaki mokumba ya kobaka Yesu na ekulusu alobaki.
 - a. ____ Mokolo nini bayuda wana bakoyekola bakoki kolonga biso te?
 - b. ____ Moto oyo asengeli kozala na likambo ya nsomo mpo na bakonzi ya mangomba na Ye balingi babaka ye na ekulusu.
 - c. ____ Ya solo moto oyo azalaki Mwana ya Nzambe
 - d. ____ Motomboki mosusu ayekolaki na nzela ya mpasi
2. Ezali na mokanda moko te oyo emonisi ete Yesu akundamaki.
T. ____ F. ____ .
3. Na ntongo nsima ya Sabata nsima ya liwa ya Yesu mpe kokundama na lilita oyo ebatelami, ezalaki

- a. _____ Koningana ya mabele ntango libanga ebalukaki mosika
 - b. _____ Anzeli moko ya Nkolo ayaki na mabele
 - c. _____ Baoyo bazalaki kokengela lilita bakómaki lokola bato oyo bakufá
 - d. _____ Yesu asilaki kosekwa na bomoi, asekwi
 - e. _____ Nyonso oyo tolobeli likolo
4. Nsima ya lisekwa na ye Yesu amonanaki na
- a. _____ Bantoma na Ye
 - b. _____ Bato moke mpe oyo bakoki kotyela motema te
 - c. _____ Bankama ya bato
 - d. _____ A mpe C
5. Moto moko te amonaki Yesu kokende na Lola nsima ya lisekwa na Ye. Ezali kaka lisolo ya mayele oyo bayekoli na Ye basalaki mpo na bolamu na bango moko.
- T. _____ F. _____ .

Mokapo 7 .

Message na Ye ya bolimbisi. Nsango malamumu to Nsango Malamumu.

Na ebandeli mpe na boumeli ya mikolo mitano Nzambe alobaki makambo nyonso mpo na kozala na bosukisi ete ezali malamumu. Na mokolo ya motoba "Nzambe alobaki: "Tosala moto na elilingi na biso, na ndenge na biso".Bongo, Bango, Nzambe, basalaki moto, mobali mpe mwasi, uta na mabele oyo elobamaki liboso na bozali. Moto azalaki kutu na makoki ya kosolola na Nzambe. Moto apesamaki malako mpo na kobatela esika Nzambe atie ye na mabele. Bayebisaki moto alia te nzete ya boyebi ya malamumu mpe mabe.

Kasi moto amikabolaki na Nzambe ntango atombokelaki na kozanga botosi likambo se moko oyo Nzambe ayebisaki ye asala te. Lisumu oyo ememaki liwa ya nzoto mpe longola se soki moto akokaki na lolenge moko to mosusu koyokana na Nzambe mpe liwa ya molimo. Boyokani wana ekosenga mbeka ya makila. Kaka mbeka nyonso te mpo na "ekoki te ete makila ya bangombe mpe bantaba elongola masumu." (Baebel 10:4).

Ekosenga moto oyo azalaki na lisumu te azala mbeka wana ya kokoka. "Bomoni, na ntango oyo ebongi mpenza, ntango tozalaki naino na nguya te, Klisto akufaki mpo na bato oyo bazangi Nzambe."

Bantoma misato, Paulo, Petelo mpe Yoane, bakomaki na ntina ya kozanga masumu mpe mbeka ya Klisto mpo na kolongola masumu ya mokili. "Tobondeli bino na nkombo ya Klisto ete: Bóyokana na Nzambe, Nzambe akómisi ye oyo azalaki na lisumu te mpo na biso, mpo tókóma boyengebene ya Nzambe kati na ye." "Klisto anyokwamaki mpo na bino, atikaki bino ndakisa, ete bólánda matambe na ye. Asalaki lisumu te, mpe bokosi moko te ezwami na monoko na ye". "Kasi boyebi ete abimaki mpo alongola masumu na biso, mpe kati na ye lisumu ezali te."

Yoane Mobatisi azalaki "Mongongo ya moto oyo azali kobenga na esobe, 'Bongisá nzela mpo na Nkolo, bósalela ye banzela ya semba". Alobaki "Nabatisi bino na mai mpo na koyambola. Kasi nsima na ngai akoya moto oyo azali na nguya koleka ngai, oyo nabongi komema sapato na ye te.

Akobatisa bino na Molimo Mosantu mpe na móto. Fourchette na ye ya kopumbwa ezali na loboko na ye, mpe akopetola esika na ye ya kotutola, akosangisa blé na ye na kati ya ndako ya bibwele mpe akotumba matiti ya matiti na moto oyo ekoki kozimisama te."

Kolanda libatisi na Ye na Yoane mpo na kokokisa bosembo nyonso mpe kolonga mimekano oyo Satana atiaki liboso na Ye, Yesu azongaki na Galile mpe na nsima akendaki na Nazarete. Na sinagoga na bango Azwaki rulo moko mpe "Kofungolaka yango, amonaki esika oyo ekomami ete: 'Molimo ya Nkolo azali likoló na ngai, mpo atye ngai mafuta mpo na kosakola nsango malamuru epai ya babola. Atindi ngai mpo na kosakola bonsomi mpo na bakangami mpe bozongi ya miso mpo na bakufi miso, mpo na kobimisa banyokolami, mpo na kosakola mobu ya boboto ya Nkolo.' Na nsima, abalusaki rulo yango, azongisi yango epai ya mosaleli, mpe afandaki, miso ya bato nyonso oyo bazalaki na sinagoga ekangamaki na ye, mpe abandaki koloba na bango ete: 'Lelo oyo makomi oyo ekokisami na mayoki na bino.'"

Bongo, "nsango malamuru oyo mpo na babola" oyo Ye asakolaki ezali nini? Ezalaki mpe ezali tii lelo Nzambe akomaki mosuni mpe makila lokola bato mosusu nyonso. Abotamaki na mwasi kasi azwaki zemi na mosala ya Molimo Mosantu, kasi na mobali te. "Akolaki na mayele mpe na molai mpe na bosepeli na Nzambe mpe bato" mpe alobaki "Nasengeli kozala na ntina ya likambo ya Tata na Ngai" Mosala ya Tata ezalaki ya kozongisa bato banso na boyokani ya bosembo elongo na Bango yambo lisumu ekota na mokili. Mpo na kosala yango mbeka ya kokoka esengeli kosalama mpe moto asengeli kobongwana uta na bomoi ya komiluka mpe ya botomboki kino na oyo ya bondimi, botosi, mpe limemya epai ya moto oyo akokaki kolimbisa masumu na bango mpe kopesa bomoi ya seko. Yesu alobaki: "Ngai nazali nzela mpe solo mpe bomoi. Moto moko te akoya epai ya Tata longola se na nzela na ngai". Yesu ayaki epai na bango mpe alobaki: "Bokonzi nyonso na lola mpe na mabele epesameli ngai. Yango wana, bókende kokómisa bato ya bikólo nyonso bayekoli, kobatisáká bango na nkombo ya Tata mpe ya Mwana mpe ya Molimo Mosantu, mpe koteya bango ete bátosa makambo nyonso oyo napesi bino mitindo. Mpe ya solo, nazali elongo na bino ntango nyonso, tii na nsuka ya eleko oyo." Elembeteli ya nyonso oyo ezalaki na bisakweli oyo ekokisamaki, makamwisi oyo banguna batatolaki mpe endimami, mpe na nsuka na liwa mpe bokundi na Ye na miso ya bato mpe lisekwa na Ye oyo emonanaki na bankama ya bayekoli na Ye.

Lokola Ye azali Nzela, Solo, mpe Bomoi, mpe lokola Ye azali na bokonzi nyonso na lola mpe na mabele, mpe lokola moto moko te akokaki koya epai ya Tata longola se na nzela na Ye, boye nini esengami epai na biso mpo na kolimbisama masumu na biso, koyokana, mpe kobikisama? To lokola Bayuda balobaki na mokolo ya Pantekote "Ntango bato bayokaki yango, bayokaki motema mpe balobi na Petelo mpe bantoma mosusu ete: "Bandeko, tokosala nini?"

Koyoka.

- Yekola na molende mpe tanga maye Klisto asakolaki mpo ete ezali Maloba ya bomoi.

Kokanga ntina .

- Bato nyonso bazali na masumu mpo baboyaki kotosa mitindo ya Nzambe.
- Nasali lisumu mpe nazali kobika engebene na mitindo ya Nzambe te.
- Lisumu na ngai ekosuka na liwa na ngai ya seko.
- Esengeli kolimbisa ngai mpo nazala na bomoi ya seko elongo na Nzambe.

- Klisto azali nzela se moko mpo na ngai mpo na kolimbisama na masumu na ngai nyonso.

Ndimu Yesu.

- Azalaki mpe azali Nzambe.
- Ayaki na mabele na mosuni lokola Yesu ya Nazarete.
- Azalaki kofanda kati na bato.
- Na bolingi apesaki bomoi na Ye ya mosuni lokola mbeka ya kokoka mpo na masumu na ngai, kobakamaki na ekulusu.
- Azalaki kokundama.
- Telemá na lilita na mokolo ya misato.
- Emonanaki na bankama ya bayekoli na ye nsima ya lisekwa na Ye.
- Amataki lisusu na lola mpo na kozala elongo na Tata.

Bobongola mitema.

- Bobongola bomoi na ngai uta na lisumu mpe kozanga botosi kino na bondimi mpe botosi.

Kotubela .

- Ndimu na miso ya bato nyonso kondima na ngai ete Yesu azali Mwana ya Nzambe.

Kokufa.

- Boboma bomoi na ngai ya kala, ya masumu, ya mokili.

Koluka.

- Benga Nzambe alimbisa ngai masumu na ngai.

Kokunda.

- Kunda bomoyi na ngai ya masumu Natiaki liwa na lilita ya libatizi na mayi (kozindisa) na liwa, bokundi, mpe lisekwa ya Klisto kopesaka nzela na Nzambe asekwisa ngai uta na lilita lokola Bokeli ya sika.

Kozwa.

- Molimo Mosantu lokola dépôt oyo ezali ko garantir oyo ekoya.

Kokoma.

- Moklisto ya sika lokola Nzambe akobakisa ngai lokola mwana na Ye ya adoption na... bana mosusu na kati ya Eklezia Klisto atelemisaki.

Kofanda

- Koba kozala na bomoi ya molende mpe na botosi epai ya Klisto mpe ya Mateya ya bantoma «Nasengi bino bózala na bomoi oyo ebongi na libiangi oyo bozwi. Bozala na komikitisa mobimba mpe na boboto, bózala na motema molai, bóyika mpiko na bolingo. Bosala makasi nyonso mpo na kobatela bomoko ya Molimo na nzela ya bokangami ya kimia».

Mituna

1. Basoda ya Roma oyo bapesamaki mokumba ya kobaka Yesu na ekulusu alobaki.

- _____ Mokolo nini bayuda wana bakoyekola bakoki kolonga biso te?
- _____ Moto oyo asengeli kozala na likambo ya nsomo mpo na bakonzi ya mangomba na Ye balingi babaka ye na ekulusu.
- _____ Ya solo moto oyo azalaki Mwana ya Nzambe
- _____ Motomboki mosusu ayekolaki na nzela ya mpasi

2. Ezali na mokanda moko te oyo emonisi ete Yesu akundamaki.
T. _____ F. _____ .
3. Na ntongo nsima ya Sabata nsima ya liwa ya Yesu mpe kokundama na lilita oyo ebatelami, ezalaki
- a. _____Koningana ya mabele ntango libanga ebalukaki mosika
 - b. _____Anzeli moko ya Nkolo ayaki na mabele
 - c. _____Baoyo bazalaki kokengela lilita bakómaki lokola bato oyo bakufá
 - d. _____ Yesu asilaki kosekwa na bomoi, asekwi
 - e. _____Nyonso oyo tolobeli likolo
4. Nsima ya lisekwa na ye Yesu amonanaki na
- a. _____ Bantoma na Ye
 - b. _____ Bato moke mpe oyo bakoki kotyela motema te
 - c. _____ Bankama ya bato
 - d. _____ A mpe C
5. Moto moko te amonaki Yesu kokende na Lola nsima ya lisekwa na Ye. Ezali kaka lisolo ya mayele oyo bayekoli na Ye basalaki mpo na bolamu na bango moko.
T. _____ F. _____ .